

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΣΥΝΟΧΗΣ & ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ**

**Αθήνα
Αριθ. Εσωτ. Πρωτ.:**

Ταχ. Δ/ση: Δραγατσανίου 08
Ταχ. Κώδικας: 105 59 - Αθήνα
Πληροφορίες: Κ. Λιακόπουλος
Τηλέφωνο: 2144055235
e-mail: kostis.liakopoulos@gmail.com

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
Αθήνα

ΚΟΙΝ. : Πολιτική Γραμματεία Υπουργού
Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας

ΘΕΜΑ: Η παραβατική συμπεριφορά ανηλίκων εξαπλώνεται σαν μαστίγα με την κυβέρνηση σε ρόλο ανήμπορου θεατή

ΣΧΕΤ: Η αριθ. πρωτ. **7110/27-09-2024** Ερώτηση.

Σε απάντηση της σχετικής Ερώτησης, που κατατέθηκε στη Βουλή από τους βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ κ.κ. Ακρίτα Έλενα, Νοτοπούλου Κατερίνα, Αποστολάκη Ευάγγελο, Αυλωνίτη Αλέξανδρο - Χρήστο, Βέττα Καλλιόπη, Δούρου Ειρήνη (Ρένα), Θρασκιά Ουρανία (Ράνια), Καλαματιανό Διονύση - Χαράλαμπο, Κόκκαλη Βασίλη, Κοντοτόλη Μαρίνα, Μάλαμα Κυριακή, Μεικόπουλο Αλέξανδρο, Μπάρκα Κωνσταντίνο, Παναγιωτόπουλο Ανδρέα, Παπαηλιού Γιώργο, Παππά Πέτρο, Πούλου Παναγιού (Γιώτα), Τζάκρη Θεοδώρα, Φάμελλο Σωκράτη, Χρηστίδου Ραλλία και Ψυχογιό Γιώργο, σας ενημερώνουμε για τα ακόλουθα:

Υπό το συντονισμό της Γενικής Γραμματείας Δημογραφικής και Στεγαστικής Πολιτικής συγκροτήθηκε άτυπη ομάδα εργασίας για την καταπολέμηση της βίας και παραβατικότητας των ανηλίκων, με τη συμμετοχή εκπροσώπων από τα Υπουργεία Εσωτερικών, Παιδείας, Υγείας, Προστασίας του Πολίτη, Δικαιοσύνης, Μετανάστευσης και Ασύλου, Ψηφιακής Διακυβέρνησης και της Γενικής Γραμματείας Συντονισμού. Μέσω της ομάδας αυτής συνοψίστηκε το ισχύον θεσμικό πλαίσιο ανά Υπουργείο αλλά και οι καλές πρακτικές άλλων κρατών που μπορούν να τύχουν εφαρμογής στην Ελλάδα.

Εν συνεχεία και με την Υ7 Απόφαση του Πρωθυπουργού (ΦΕΚ Β' 1587/8-3-2024) συγκροτήθηκε η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την Πρόληψη και αντιμετώπιση των φαινομένων βίας και παραβατικότητας ανηλίκων, η οποία έχει ως έργο τη συνολική επισκόπηση των μέτρων, δράσεων και πολιτικών ανά Υπουργείο και τομέα άσκησης πολιτικής, την αποτύπωση του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου και των μέτρων πρόληψης και αντιμετώπισης των

φαινομένων αυτών, την καταγραφή βέλτιστων πρακτικών σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, την υποβοήθηση των διυπουργικών ομάδων που σχετίζονται με την εθνική στρατηγική στον τομέα αυτόν.

Ειδικότερα, εντός των αρμοδιοτήτων το Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής & Οικογένειας και της Γενικής Γραμματείας Δημογραφικής & Στεγαστικής Πολιτικής εμπίπτει κυρίως η πρόληψη και αντιμετώπιση των περιστατικών κακοποίησης ανηλίκων οι οποίοι φιλοξενούνται στις δομές παιδικής προστασίας που λειτουργούν από νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

Σε περιπτώσεις κατά τις οποίες επιβάλλεται η απομάκρυνση ανηλίκων από το οικογενειακό περιβάλλον για ιδιαίτερα σοβαρούς λόγους όπως, κακοποίηση, παραμέληση, έκθεση σε κίνδυνο, μη σωστή διαχείριση του γονεϊκού ρόλου και της ορθής άσκησης εκ μέρους των γονέων της επιμέλειας των τέκνων τους, η διαδικασία που ακολουθείται είναι η ακόλουθη:

Η συνήθης διαδικασία γνωστοποίησης στις αρμόδιες υπηρεσίες ανάλογων περιστατικών είναι η καταγγελία εκ μέρους πολιτών στη τηλεφωνική γραμμή του Χαμόγελου του Παιδιού για την παιδική κακοποίηση ή στην αντίστοιχη γραμμή του ΕΚΚΑ (1107, 24ωρη δωρεάν λειτουργία).

Στη συνέχεια οι χρήστες της γραμμής:

- Ενημερώνουν τον αρμόδιο Εισαγγελέα Ανηλίκων, ο οποίος δίνει γραπτή εντολή στην Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου κατοικίας της οικογένειας, (Ομάδα Προστασίας Ανηλίκων), προκειμένου να προχωρήσει στην πρώτη αξιολόγηση συνθηκών διαβίωσης
- Γνωστοποιούν εγγράφως στην Εισαγγελία την κοινωνική έκθεση, στην οποία αποτυπώνονται οι συνθήκες που ισχύουν στην οικογένεια

Με βάση το πόρισμα της Κοινωνικής Έκθεσης και με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον του ανήλικου, ο Εισαγγελέας, με διάταξή του, αποφασίζει την απομάκρυνσή του ή μη, από το οικογενειακό περιβάλλον.

Στην περίπτωση που διατάσσεται η απομάκρυνση από το οικογενειακό περιβάλλον, ο ανήλικος:

- Μεταφέρεται σε ΜοΠΠ (Μονάδα Παιδικής Προστασίας) στην οποία προσωρινά ο Εισαγγελέας αναθέτει την επιμέλεια ή
- Τοποθετείται προσωρινά σε ανάδοχη συγγενική οικογένεια κατόπιν διερεύνησης του ευρύτερου οικογενειακού περιβάλλοντος από την Κοινωνική Υπηρεσία.

Παράλληλα, σε συνεργασία με το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη αναμένεται να τεθεί σε ισχύ το «Safe Youth», μια εφαρμογή για κινητά τηλέφωνα, η οποία θα παρέχει ειδικά διαμορφωμένο περιεχόμενο για τρεις διαφορετικές ηλικιακές ομάδες: 12-15, 15-18, και 18+. Το περιεχόμενο καλύπτει θέματα όπως η σεξουαλική κακοποίηση, η παραβατικότητα, καθώς και

ζητήματα ισότητας και ρατσισμού. Η εφαρμογή επιτρέπει τη λήψη ανώνυμων και επώνυμων καταγγελιών μέσω της πλατφόρμας gov.gr, ενώ το εργαλείο "Emergency Button" αποτελεί ένα κρίσιμο χαρακτηριστικό για περιπτώσεις άμεσου κινδύνου.

Ταυτόχρονα, με πρωτοβουλίες από το Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, διπλασιάστηκαν οι ψυχολόγοι και οι κοινωνικοί λειτουργοί στα σχολεία, τοποθετήθηκε σύμβουλος σχολικής ζωής, επιμορφώθηκε ειδικά ένας μεγάλος αριθμός εκπαιδευτικών, εντάχθηκαν τα Εργαστήρια Δεξιοτήτων ώστε τα παιδιά να εκπαιδεύονται στο σεβασμό, στην ανεκτικότητα στο διαφορετικό και τις δράσεις ενεργού πολίτη. Παράλληλα, η δημιουργία της πλατφόρμας stop-bullying.gov.gr όπου παιδιά αλλά και οι γονείς τους μπορούν να καταγγέλλουν τον εκφοβισμό εντός σχολικού περιβάλλοντος έχει διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην καταγγελία περιστατικών βίας.

Ισχύον Νομικό Πλαίσιο

Με τις διατάξεις του ν. 4837/2021, όπως συμπληρώθηκαν με τις διατάξεις των άρθρων 65,66 και 67 του ν. 4921/2022 (Α' 750) θεσπίστηκαν μία σειρά από μέτρα όπως:

Α) Υπεύθυνος Παιδικής Προστασίας (άρθρο 5)

Θεσπίζεται ο θεσμός του Υπεύθυνου Παιδικής Προστασίας στους φορείς που παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες σε παιδιά (μονάδες παιδικής προστασίας και φροντίδας (ΝΠΙΔ,ΝΠΔΔ), βρεφικούς, παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς ΝΠΙΔ και ΝΠΔΔ ιδιωτών δήμων και νομικών προσώπων αυτών, κέντρα δημιουργικής απασχόλησης παιδιών - συμπεριλαμβανομένων των παιδιών με αναπηρία - και παιδικές κατασκηνώσεις).

Η θέσπιση ρόλου Υπευθύνου Προστασίας Ανηλίκων, στοχεύει στο να καταστήσει ευκολότερη την καταγγελία του περιστατικού, καθώς και να διασφαλίσει την έγκαιρη διαβίβαση του στις αρμόδιες αρχές (αστυνομία, εισαγγελία).

Υπάλληλος, με συγκεκριμένα προσόντα και εμπειρία, ορίζεται ως σημείο αναφοράς σε κάθε δομή και συγκεντρώνει τις αναφορές περιστατικών παιδικής κακοποίησης και τις διαβιβάζει στις αρμόδιες αρχές. Τα στοιχεία και ο τρόπος επικοινωνίας με τον Υπεύθυνο αναρτώνται σε εμφανές σημείο της κάθε μονάδας, ενώ, παράλληλα, η απόφαση ορισμού του κοινοποιείται από τον Φορέα στην εποπτεύουσα αρχή (Περιφέρειες), εντός ρητής προθεσμίας.

Παράλληλα, αντίγραφο της απόφασης ορισμού του Υπευθύνου υποβάλλεται **στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης**, στο πλαίσιο της διαδικασίας πιστοποίησης των εν λόγω φορέων και της μελλοντικής λειτουργία του Εθνικού Συστήματος Καταγραφής.

Επιπρόσθετα, θεσπίζεται έννομη προστασία του Υπεύθυνου Παιδικής Προστασίας και του προσωπικού των Φορέων Παιδικής Προστασίας από τον κίνδυνο καταχρηστικών εγκλήσεων,

αγωγών και πειθαρχικών κυρώσεων, σε σχέση με περιστατικά κακοποίησης που ανέφεραν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Β) Έλεγχος του προσωπικού των Φορέων Παιδικής Προστασίας

Προβλέπεται ο έλεγχος του προσωπικού των Φορέων Παιδικής Προστασίας του Υπουργείου (υπό πρόσληψη και υφιστάμενου) ως προς την τήρηση της αρχής ότι δεν έχει καταδικαστεί για αδικήματα που το καθιστούν ακατάλληλο για παροχή υπηρεσιών σε παιδιά δεν επιτρέπεται να εργάζεται σε Φορείς Παιδικής Προστασίας (άρθρ. 6 & 7)

Ο έλεγχος γίνεται βάσει αντιγράφου ποινικού μητρώου σε συνδυασμό με υπεύθυνη δήλωση σε κάθε νέα πρόσληψη και, εντός εξαμήνου από την έναρξη ισχύος του νόμου, για το υφιστάμενο προσωπικό και, κατόπιν τούτων, σε ετήσια βάση. Αφορά αδικήματα προσβολής της γενετήσιας ελευθερίας, ενδοοικογενειακής βίας, εμπορίας ανθρώπων, εμπορίας ναρκωτικών κ.α.

Ο έλεγχος εκτείνεται και στα φυσικά πρόσωπα στο όνομα των οποίων έχει ληφθεί ή πρόκειται να ληφθεί η αδειοδότηση του Φορέα Παιδικής Προστασίας καθώς και στις διοικήσεις του φορέα.

Για την αποτελεσματική εφαρμογή της ρύθμισης, **αρμοδιότητα ελέγχου υπέχουν οι κοινωνικοί σύμβουλοι των Περιφερειών** ενώ, σε περίπτωση παράβασης, προβλέπονται διοικητικές κυρώσεις.

Γ) Σύσταση και λειτουργία Συστήματος Καταγραφής και Παρακολούθησης Αναφορών περιστατικών κακοποίησης Φορέων Παιδικής Προστασίας στο ΕΚΚΑ.

Το Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας είναι υπεύθυνο για τη Σύσταση και λειτουργία Συστήματος Καταγραφής και Παρακολούθησης Αναφορών περιστατικών κακοποίησης Φορέων Παιδικής Προστασίας.

Με τον ν. 4837/2021 προβλέπεται υποχρέωση του Υπεύθυνου Παιδικής Προστασίας των εποπτευόμενων φορέων του Υπουργείου να υποβάλει τις αναφορές περιστατικών κακοποίησης στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.).

Στο σύστημα προβλέπεται ότι οι υπεύθυνοι παιδικής προστασίας θα καταχωρούν τα στοιχεία ώστε να δημιουργηθεί μία βάση δεδομένων (άρθρο 9)

Δ) Ενίσχυση δεξιοτήτων προσωπικού των Φορέων Παιδικής Προστασίας.

Οι Φορείς Παιδικής Προστασίας που εποπτεύονται από το Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, υποχρεούνται να ενισχύσουν τις δεξιότητες προσωπικού και εθελοντών ιδίως ως προς τον εντοπισμό των κινδύνων κακοποίησης, την αναγνώριση της κακοποίησης και τη μεθοδολογία καταγραφής των περιστατικών. Η ανωτέρω ενίσχυση διεξάγεται με κάθε

πρόσφορο τρόπο και μέσο, συμπεριλαμβανομένης της τηλεκπαίδευσης και της χρήσης ειδικά διαμορφωμένων εγχειριδίων και ενημερωτικών εντύπων (άρθρο 10)

Ε) Εποπτεία της εφαρμογής των μέτρων για την πρόληψη και αντιμετώπιση της παιδικής κακοποίησης

Η πρόληψη και αντιμετώπιση της παιδικής κακοποίησης (σωματικής, συναισθηματικής/ψυχολογικής, σεξουαλικής και παραμέλησης) βρίσκεται στο επίκεντρο του ν. 4837/2021 (Α'178). Ο πρωταρχικός στόχος έγκειται στη διαφύλαξη της υγείας και αξιοπρέπειας των παιδιών μέσα από την αποτροπή και την έγκαιρη αντιμετώπιση περιστατικών κακοποίησης που τραυματίζουν τον ψυχισμό τους και αντιβαίνουν στο δικαίωμά τους να ζουν σε συνθήκες κατάλληλες για την υγιή ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους.

Με το νέο νόμο ορίζεται ρητά ότι αρμοδιότητα για την εποπτεία του μέτρων υπέχουν οι κοινωνικοί σύμβουλοι των Περιφερειών ενώ παράλληλα προβλέπονται αναλυτικά διοικητικές κυρώσεις σε περίπτωση τυχόν παραβίασης των υποχρεώσεων των Φορέων Παιδικής Προστασίας. Η έκδοση της ΚΥΑ που αφορά την αναμόρφωση του πλαισίου του θεσμού του Κοινωνικού Συμβούλου και την ενίσχυση του ελέγχου της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών στους ανήλικους (άρθρο 11).

Επιπροσθέτως στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ευρωπαϊκή Εγγύηση για το Παιδί, σε συνεργασία με συναρμόδια Υπουργεία, περιλαμβάνονται συμπληρωματικές δράσεις/μέτρα προς αυτή την κατεύθυνση.

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΣΟΦΙΑ ΖΑΧΑΡΑΚΗ